

Salstentor: Teknikstöd för examination

Leonard Ngaosuvan*

Akademien för Hållbar Samhälls- och Teknikutveckling, Mälardalens Högskola

När skrev du en längre text för hand senast? Som lärare eller forskare har jag inte sett någon handskriven text, med undantag av essäfrågor på salstentor. Idag finns mycket information lätt-tillgänglig i hemsidor och böcker, vilket minskar det omedelbara behovet av utantillkunskaper. De är däremot nödvändiga för att koppla ihop olika kunskapsdomäner till kreativa resultat och nytänkande. Salstentan har en stark tradition inom akademien, men det finns praktiska aspekter av salstentor som skapar svårigheter för examinatorer och studenter.

Oläsbar handstil! Oftast är inte hela texten oläsbar, men det kan räcka med tre nyckelord för att göra genomförandet av examinationen svår. Tentanden kanske har en god förståelse för området, men handstilen medför poängavdrag för texter som skulle kunna vara utmärkta – om de gick att läsa. Säkerligen påverkar tidsbegränsningen handstilen negativt för somliga studenter. *Förvirrande struktur.* Ibland skriver studenter utan att ha tänkt igenom hur informationen presenteras. Hela stycken stryks, eller ordningen och sidor har flyttats om med avancerade pil- och referenssystem. Läsbarheten blir därigenom mycket begränsad. Återigen, är tiden förmodligen en faktor som påverkar resultatet i negativ riktning.

Bristfällig grammatik. I tentamenssvar kan man återfinna märkliga meningar, där syftningsfel kommit att innebära vetenskapliga tokigheter. Oftast handlar det sannolikt om språkliga misstag och inte att studenter på allvar menar vetenskapliga stolligheter, men examinator har tyvärr ingen möjlighet att avgöra vilket och har därför inget annat val än att ge poängavdrag.

Alltför kort text. En del studenter verkar inte gilla att skriva för hand. Problemet uppstår när texten ger intryck av att studenten sannolikt är tillräckligt kunnig, men hen skriver bara det absolut nödvändigaste. Ibland begränsar mediumet studenten, inte kunskaperna.

Sammantaget medför problemen en olustig situation där alla inblandade förlorar. Examinator lägger mycket tid på arbetsuppgiften, och studenter blir kanske underkända trots att de besitter tillräckliga kunskaper. Det är bra att kunna skriva läsbara, strukturerade och grammatiskt korrekta texter för hand, men det är knappast avgörande för ett framtida yrkesliv. Den begränsade tidsramen på några timmar kommer förmodligen inte att vara tillämplig i arbetslivet.

Texter produceras idag med hjälp av ordbehandlare och skrivare, så varför inte använda ordbehandlare också vid salstentor? Rent praktiskt kan det gå till så att studenten skriver på en arbetsstation, som inte har uppkopplingsmöjligheter till nätverk. När texten är färdig sparar studenten texten på ett usb-minne, går till en annan arbetsstation och skriver ut dokumentet. Studenten signerar sedan alla sidor och lämnar in till tentavakten. Flera av de ovan nämnda problemen skulle därmed reduceras. En datorutskrivna text är lättläst. Det är åtskilligt lättare att strukturera om en elektronisk text än en handskriven, varför strukturen borde förbättras. Avancerade pil- och referenssystem blir ett minne blott och textens grammatik borde förbättras eftersom ordbehandlare har grammatikkontroll.

Det är inte bara avhjälpande av ovanstående problem som kan vara positivt med att använda ordbehandlare. Man kan också tänka sig att personer med läs- och skrivsvårigheter klarar sig

Författarkontakt: leonard.ngaosuvan@mdh.se

bättre. Tiden det tar att skriva tentan kanske också minskar, varpå högskolor kan tjäna in arbetstid för tentavakter. Vidare, datorer vid salstentor möjliggör examination i datorkunskaper, exempelvis i statistikprogram eller mera komplexa kunskapsmål. När flera studenter gjort samma misstag behöver examinator bara skriva kommentarerna en gång i ett sidodokument för att sedan, när det är relevant, kopiera och klistra in generella kommentarer i studentens dokument. Vidare, pappersförbrukningen bör minska och nya former av tentor kan utvecklas.

Ny teknik innebär nya former av fusk. Det går till exempel att ge en USB-sticka till en studiekamrat. Fusk kan kontrolleras med övervakning och lämplig programvara för att skriva över hårddisken. Ett ovanligt operativsystem kan förebygga många typer av nätverksfusk. För ordbehandling och utskrift kan gamla datorer och operativsystem användas.

Mardrömmen med ordbehandling är dataförlust i en hårddiskkrasch eller misslyckad filhantering. De flesta studenter har tillräcklig datorvana och vet hur man säkerhetsparar på flera enheter, exempelvis USB-minne och hårddisk. Högre utbildning förutsätter att studenter har dessa kunskaper i andra sammanhang, varför det inte torde vara något problem i samband med tentamen.

Ökade kostnader kan bli ett problem då varje dator kräver underhåll. Kostnaderna borde dock vara begränsade eftersom enbart ordbehandling och utskrift krävs. Vissa gratis operativsystem ställer mycket låga kapacitetskrav varpå utrangerade datorer kan återanvändas.

Att skriva längre texter för hand är idag mindre viktigt. Det är bara vid salstentor som metoden används. Forskning ligger ofta i framkanten i teoretisk och teknologisk utveckling, men är det inte dags att låta salstentan följa med i den teknologiska utvecklingen?